

«Tomēr atnāc, kaut pēc gadiem atnāc...»

Pirms Vislatvijas dziesmu svētkiem sarīkotais novadnieku salidojums Līvānos pulcēja divdesmit bijušos līvāniešus, kuri ar izcilēm darba panākumiem vairojuši slavu gan savai pilsētai, gan arī Latvijai tālu aiz mūsu zemes robežām. Akadēmiķis, profesors, mūziķis, pedagogs, mediķis, ministrs, tirdzniecības ostas prezidents — visas bijušās un esošās profesijas, kuru pārstāvji bija ieradusies uz savu dzimto pilsētu, grūti pat uzskaitīt. Lai gan šāda veida saiets Līvānos tika rīkots pirmoreiz, tomēr svētku organizatori savu darbu bija paveikuši godam.

Pasākuma ieskaņā Līvānu pilsētas domes priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns atklāja amatnieku darbu izstādi kultūras namā, pēc kuras viesi Ineses Magdaļenokas vadībā devās ekskursijā pa pilsētu, apmeklējot arī veiksmīgākos pilsētas uzņēmumus un stikla fabrikas muzeju. Pēcpusdienā paredzētajā novadnieku pieņemšanā pilsētas domē raisījās nepiespiestas sarunas, novadnieki iepazīstināja ar sevi, savām spilgtākajām atmiņām par Līvānos pavadītajiem gadiem un kā piemiņas veltes saņēma «Līvānu stikla» vāzes. Pēc tikšanās domē Līvānu 1. vidusskolas direktore Maija Kručiņa viesiem parādīja gan skolu, gan arī video filmas fragmentus par tās vēsturi. Katrs novadnieks saņēma pa grāmatiņai «Skola Dubnas un Daugavas krastos» un jauno līvāniešu dzejoļu izlasi. Dienas noslēgumā novadnieki mūzikas pavadībā devās gājienā uz «Ubagliči» Dubnas krastā, kur viņus sagaidīja pilsētas iedzīvotāji, ar dziesmām un dejām priecēja folkloras kopu «Ceiruleitis», tautas deju ansamblis «Silava» un kapela «Jūlijs». Vakara gaitā tika iededzināts atmiņu ugunsgrāvis, drāmas kolektīva aktieri nolasīja uz pasākumu neieradušos novadnieku apsveikuma telegrammas un ciemiņi ierakstīja savus novēlējumu pilsētas viesu grāmatā.

Sarīkojuma laikā «Novadnieka» korespondente vēlējās parunāt ar katru atbraukušo, taču tik piesātinātā pasākumā bija grūti atrast piemērotu brīdi intervijai. Tādēļ laikraksta lasītājiem piedāvājam tikai dažus sarunu atstāstus cerībā, ka nākamajā tikšanās reizē mums izdosies aprunāties arī ar tiem, ar kuriem šoreiz nepaspējām.

● Jolanta Tjarve-Zvanītāja.

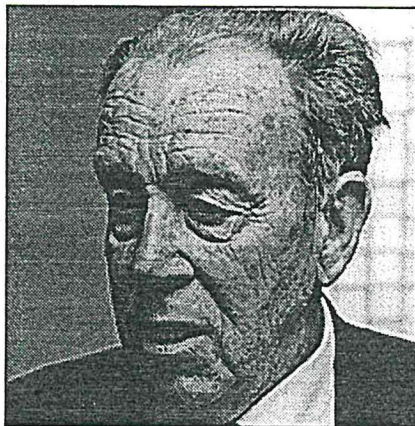
«Tomēr atnāc, kaut pēc gadiem atnāc —

Kaut vai saule, kaut vai sniegos viss.
Varbūt kādu gaišu, skaistu domu
Šeit pirms gadiem esi atstājis»

— tā savu uzrunu novadniekiem pilsētas domē iesāka bijušā Līvānu pilsētas galvas mazmeita Jolanta Tjarve-Zvanītāja. Kavējoties bērnības atmiņās, viņa atcerējās Līvānos kā klusu un mierīgu mazpilsētu ar tradicionālajām ceturtdienas tirgus dienām, kad apkārtnējo lauku iedzīvotāji pa pilsētas bruģi veda savu preci uz tirgu. Arī piektdienas bijušas īpašas, jo viņa drīkstējusi draudzenēm iet līdz uz skolu, kur cienājusies ar iemīļoto pelēko zirņu piena zupu. Atce-

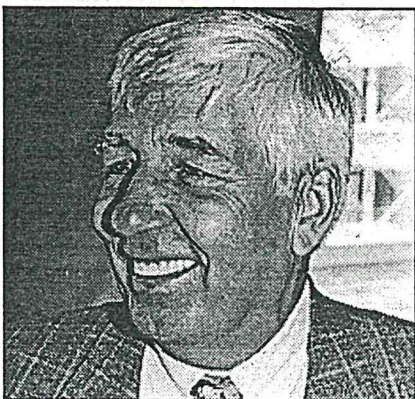
roties uz Sibīriju izvedamo ešelonu Līvānu stacijā, kur pēdējo reizi redzējusi savu tēvu, Jolantas kudei acīs sariešas asaras. Arī atmiņas par kara gadiem ir smagas. Viņa stāsta: «Kad skolā vācieši ierīkoja lazareti, skolotāji mūs nelielās grupiņās apmācīja savos dzīvokļos. Vēlāk iekārtojāmies kādā nogalināta ebreja mājā, kur cītīgi mācījāmies skolotāju uzdoto un paši kurinājām krāsnis. Tikai vēlāk, strādādama par skolotāju Rīgā, sapratu to pašai izlēdzu, ar kādu toreiz strādāja skolotāji.»

Vairums līvāniešu ar labu vārdu piemin talantīgos mediķus, kuri savulaik strādājuši Līvānu slimnīcā, bet tagad savu mājvietu atraduši Rīgā. Pāvels Laizāns, Rīgas pilsētas 7. klīniskās slimnīcas «Gaiļezers» ķirurģijas nodaļas vadītājs, savas mātes dzimtenē Līvānos ieradās no Daugavpils 1943. gadā. Pēc vidusskolas beigšanas studēja medicīnu un 21 gadu strādāja Līvānu slimnīcā par ķirurgu un ķirurģijas nodaļas vadītāju. Viņa atmiņā palikuši kara gadi, kad pilsēta tika nodedzināta, un kā tā atdzima no pelniem. Spilgti atceras rūpniecības ziedu laikus, kad Līvāni no pilsētiņas ar 2000 iedzīvotājiem izauga par 11 000 iedzīvotāju pilsētu. Taču viņa dzīvesbiedre Ilga Laizāne, tagadējā jaundzimušo nodaļas vadītāja «Gaiļezērā», arī pēc astoņpadsmit nostrādātajiem gadiem Līvānos tā arī neesot varējusi iedzīvoties. Savukārt «Gaiļezērā» slimnīcas neiroloģijas nodaļas vadītājam Mārai Godļevskai ar Līvāniem saistoties vislabākās atmiņas. Ar prieku viņa atceras šeit pavadītos darba gadus un bijušos kolēģus uztver tikpat kā savus radniekus. Latgaliešu mentalitāte viņai, zemgalietei, ļoti patīkot un no līvāniešiem esot guvusi daudz — gan sirdij, gan prātam, gan dvēselei.

● Jānis Budže.

Kanādā dzīvojošais Jānis Budže Līvānos nodzīvojis tikai divus gadus. Pabeidzis sešklasīgo pamatskolu, iestājies lauksaimniecības skolā un līdz emigrācijai strādājis tēva saimniecībā. 1944. gadā devies bēgļu gaitās uz Vāciju un tālāk uz Kanādu. Tur viņš savu darba mūžu pavadījis elektrisko spēkstaciju būvdarbos, strādājis arī pastā Toronto. Viņš uztur sakarus ar Līvānu 1. vidusskolu, kurai uzdāvinājis vairākas grāmatas no savas personīgās bibliotēkas.

● Juris Krivojs.

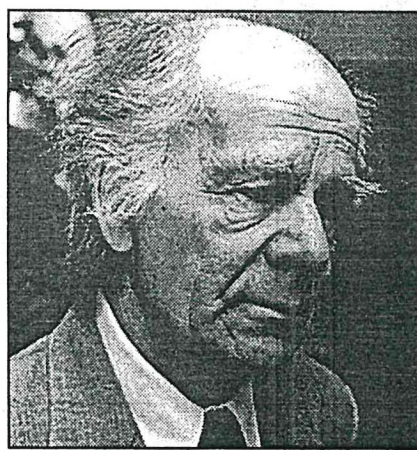
Ilggadējais Valsts akciju sabiedrības «Rīgas tirdzniecības osta» prezidents Juris Krivojs ne vien labprāt ciemojas savā dzimtajā pusē, bet ir sniedzis materiālu atbalstu skolai. Dzimis Rīgā, bet kara ga-

dos deviņu mēnešu vecumā atvests uz Līvāniem un palicis vectēva mājās līdz pat skolas beigšanai. Izvēlējies par jūrnieku, savas dzīves lielāko daļu pavadījis ārzmēs. Tomēr, kā viņš pats saka, tagad viņu «velk» atpakaļ uz bērnības vietām. Spilgti atceras smagos pēckara gadus, kad Līvānos notika izrēķināšanās ar mežabrāļiem. Nogalināto liķi ilgi mētājās pilsētas ielu malās, uz skolu nācās iet pa pašu ielas vidu. «Man toreiz bija kādi deviņi gadi un es atceros, kā mēs aprakām ar smiltīm un akmeņiem mirušo rokas un kājas, kuras rēgojās no pavirši aizbērtajiem kapiem pļaviņā. Taču ir saglabājušās arī patīkamākas atmiņas.»

● Juris Vaivods.

Juris Vaivods, Dailes teātra muzikālās daļas vadītājs, Līvānos uzsācis savas mūzikas gaitas, mācoties Līvānu bērnu mūzikas skolā. Pašlaik viņš vada muzikālo dzīvi Dailes teātrī un gada laikā ir labi sagatavojis Līvānu jaukto kori Dziesmu svētkiem, piedalījies arī pilsētas 70 gadu jubilejas pasākumā par godu noorganizētajā «Līvānu brāļu» koncertā.

● Augusts Milts.

Augusta Milta vārdu ar cieņu daudzina tie, kas mācījušies Latvijas Universitātē un klausījušies viņa lasītās lekcijas saskarsmē un ētikā gan pirms divdesmit gadiem, gan arī tagad. Jau vairākus gadus viņš piedalās Zinātnu akadēmijas rīkotajās ekspedīcijās, pētot cilvēku dzīvesstāstus un papildinot kolekciju Nacionālajai mutvārdu vēsturei. Izstrādā standartu vadlīnijas ētikā un veido mācību līdzekli ētikas priekšmeta apguvei skolā, kā arī strādā pie profesionālās ētikas kodeksa izveides Saeimas deputātiem un valsts ierēdņiem.

Augusts Milts uzskata, ka nav jaukākas vietas par Līvāniem divu upju krastos, ar iemīļoto peldvietu Līvānu ezerā. Kā spilgtāko bērnības piedzīvojumu viņš atceras ledus iešanu un pavasara plūdus Daugavā.

● Pāvels Laizāns, Ilga Laizāne, Māra Godļevska.

● Voldemārs Markots.

Bijušajam komunālās saimniecības ministram Voldemāram Markotam visinteresantākie likās skolas gadi. Bērnību pavadījis smagajos pēckara apstākļos daudz bērnu ģimenē Silavās, savas tiesības bijis spiests aizstāvēt vesela gada garumā, kad līvānieši lauku bērnus pēc skolas sagaidījuši ar akmeņiem un rungām, iesaistot viņus nopietnās ielu cīņās. Taču jautrākās atmiņas esot par kādu skolotāju, kurš centies pierādīt savas sportista dotības. Viņš skriešanas sacensībās attīstījis tik lielu ātrumu, ka, inercēs vadīts, pagriezienā iedrāzies krūmos.

● Pēteris Vilcāns.

Žurnālists Pēteris Vilcāns pilsētas domei uzdāvināja Līvānu valsts sešklasīgās pamatskolas absolventu atmiņu apkopojumu un pētījumu par Līvānu pilsētas vēsturi laikposmā no 1930. līdz 1956. gadam. Visspilgtāk viņa atmiņā saglabāties kāds Jāņu vakars, kad vienpadsmit pušķotās laivās studentu vidū braucis pa Daugavu no Līvāniem līdz Trepei. Kā dramatiskāko notikumu Pēteris Vilcāns piemin pilsētas degšanu kara laikā un tilta uzspīdzināšanu tieši aiz muguras. Bet ar saviem pedagogiem viņš lepojas — tie bijuši drosmīgi, gudri un labestīgi ļaudis.

Aizvadīta skaista un labām emocijām bagāta diena. Tas nekas, ka Līvānos nemaz tik bieži nepulcējas tādas personības kā šoreiz, jo tādi cilvēki ir arī tepat, mums līdzās. Gribas piekrist pasākuma laikā bieži atkārtotajiem novadnieku izteikumiem: labi, ka Līvānu pilsētas domē strādā tik gaiši, radoši un enerģiski cilvēki. Šis pašvaldības vadītāju var apskaut daudz viņa kolēģi — arī «Novadnieka» vadība pārliecināties, ka Visvaldis Gercāns ir istajā vietā — kopā ar savējiem, līvāniešiem, daloties ar tiem viņu raizēs un panākumos. Tas ļauj cerēt, ka arī Līvānos «saullēkts ir tuvu».

M.Dziesma

J.Magdaļenoka un J.Silicka foto